

LitLab Leesclub

Leesclub 47: Waan & werkelijkheid

De terugkeer van de wespendif van Aimée de Jongh

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Tirza* van Arnon Grunberg. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

1. Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
2. Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
3. Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
4. Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door Esther Heurter, in samenwerking met de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'Naamsvermelding-NietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

De terugkeer van de wespindief is de eerste graphic novel van Aimée de Jongh. We volgen Simon Antonisse, wiens boekhandel op sterven na dood is. Als Simon op een dag boeken gaat halen in zijn boshut, is hij getuige van een zelfdoding. Vanaf dat moment dringen herinneringen uit zijn jeugd zich steeds meer aan hem op en beginnen waan en werkelijkheid door elkaar te lopen.

Deze beeldroman zoekt daarmee aansluiting met de kunststroming van het magisch realisme. Die stroming kenmerkt zich door beelden en verhalen vol magische of surrealistische elementen. De Oostenrijkse psycholoog Sigmund Freud was een belangrijke inspiratiebron voor het magisch realisme. Dromen, jeugdtrauma's en seksuele verlangens zijn vaste ingrediënten in zowel Freuds psychologie als de magisch realistische en surrealistische kunst die hij inspireerde. Wat is 'echt' en wat is ingebeeld? Hoe werken trauma's uit het verleden in het heden door? En hoe verhindert onze psyche dat we de realiteit onder ogen kunnen zien? In deze leesclub ga je met elkaar in discussie over zulke vragen.

© Aimée de Jongh. Uit: *De terugkeer van de wespindief* (Amsterdam 2017), p. 102.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenronde

Wat vond je onduidelijk in *De terugkeer van de wespindief*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *De terugkeer van de wespindief* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen.

Quizvraag 1

In welk seizoen vindt 'de terugkeer van de wesp' plaats?

LitLab

Quizvraag 2

Wat wilde Simon vroeger worden?

LitLab

Quizvraag 3

In het verhaal komen drie boektitels leesbaar in beeld. Noem er daarvan één.

LitLab

Quizvraag 4

Hoe komt Ralf om het leven?

LitLab

Quizvraag 5

Waarbij zoekt Regina Simons hulp?

LitLab

Antwoorden

1. De lente
2. ornitholoog, vogelkundige
3. *Regina Coeli* (van P.B. de Haan), *Lolita* (van Nabokov) of *Magisch realisme in de literatuur en schilderkunst*
4. Terwijl Simon en Ralf ruzie hadden, gleed Ralf uit en viel van het dak van de school.
5. Bij een verslag over het magisch realisme

LitLab

Feest der herkenning? 1/8

Wat is volgens jou het belangrijkste verschil tussen een stripboek en een graphic novel?

Feest der herkenning? 2/8

Lees jij liever een graphic novel of een roman zonder beeld? Welke voordelen zie jij in het genre dat jouw voorkeur heeft?

Feest der herkenning? 3/8

Wat vind jij: is *De terugkeer van de wesp* wel of niet geschikt om op de leeslijst te zetten voor het vak Nederlands? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 4/8

In een beeldroman worden de gedachten van de personages niet beschreven, zoals een roman meestal wel doet. Lukte het jou om toch een beeld te vormen van Simons gedachtewereld? Leg je antwoord uit.

Feest der herkenning? 5/8

Simon wil vanwege een belofte aan zijn vader de boekhandel niet verkopen. Kun je je hier iets bij voorstellen, en hoe zou jij zelf omgaan met zo'n belofte aan je familie?

Feest der herkenning? 6/8

Simon geeft zichzelf de schuld van de dood van Ralf en de vrouw op het spoor. Regina zegt juist dat hij het leven van twee mensen (de pestkoppen) heeft gered. Met wie ben jij het eens en waarom?

Feest der herkenning? 7/8

Simon vlucht steeds in de boeken. Op de dag dat Ralf doodgaat trekt hij zich terug in de bibliotheek, hij vindt troost in een vogelgids en ook de boeken in de boshut bieden hem een uitweg. Zijn verhalen (boeken, films, series) voor jou soms ook een vlucht uit het dagelijks leven, of lees en kijk jij om andere redenen?

Feest der herkenning? 8/8

Wat wil Aimée de Jongh de lezer volgens jou duidelijk maken met dit beeldverhaal? Ken jij andere verhalen (boeken, films, series) met deze boodschap?

Feest der
herkenning? 3/8

Feest der
herkenning? 2/8

Feest der
herkenning? 1/8

Feest der
herkenning? 6/8

Feest der
herkenning? 5/8

Feest der
herkenning? 4/8

Feest der
herkenning? 8/8

Feest der
herkenning? 7/8

Stof tot nadenken? 1/8

Alle tekeningen zijn zwart-wit. Zouden de emoties van Simon duidelijker zijn geweest als Aimée de Jongh kleur had gebruikt? Waarom wel of niet?

Stof tot nadenken? 2/8

In het nawoord van Aimée de Jongh beschrijft ze dat ze kleur niet nodig had om 'filmische effecten' te bereiken. Wat bedoelt ze precies met die woorden, en waar zie jij zulke verteltechnieken uit films terug in het boek?

Stof tot nadenken? 3/8

Regina moet een werkstuk over het magisch realisme schrijven. Welke kenmerken van het magisch realisme herken jij in *De terugkeer van de wespendif*? Denk ook terug aan de uitleg uit de inleiding.

Stof tot nadenken? 4/8

Wanneer had jij voor het eerst door dat er iets bijzonders aan de hand was met Regina? Welke aanwijzingen zitten er in het boek?

Stof tot nadenken? 5/8

Simon schrikt als hij per ongeluk *Lolita* oppakt in zijn boshut. *Lolita* is een beroemde roman over een seksuele relatie tussen een oudere man en een jong meisje. De roman wordt verteld vanuit het onbetrouwbare perspectief van de man. Welke overeenkomsten zie jij met *De terugkeer van de wespendif*?

Stof tot nadenken? 6/8

Welke rol vervult Regina in de ontwikkeling die Simon doormaakt?

Stof tot nadenken? 7/8

Welk verband zie jij tussen de weergave van de natuur en de gemoedstoestand van Simon? Denk ook terug aan de seizoenen waarin de wespendif in het land is volgens Simon.

Stof tot nadenken? 8/8

De terugkeer van de wespendif gaat over de onontkoombaarheid van het verleden en opnieuw beginnen. Waarvoor staat de wespendif (en zijn terugkeer) volgens jou symbool?

Stof tot
nadenken? 3/8

Stof tot
nadenken? 2/8

Stof tot
nadenken? 1/8

Stof tot
nadenken? 6/8

Stof tot
nadenken? 5/8

Stof tot
nadenken? 4/8

Stof tot
nadenken? 8/8

Stof tot
nadenken? 7/8